

Föreskrifter om ändring av Sveriges geologiska undersöknings föreskrifter (SGU-FS 2013:2) om miljö kvalitetsnormer och statusklassificering för grundvatten;

SGU-FS 2019:1

Utkom från trycket
den 8 januari 2020

beslutade den 9 december 2019.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) föreskriver¹ följande med stöd av 4 kap. 8 a § och 9 kap. 3 § i vattenförvaltningsförordningen (2004:660) i fråga om myndighetens föreskrifter (SGU-FS 2013:2) om miljö kvalitetsnormer och statusklassificering

dels att rubriken till föreskrifterna samt 1, 2, 4 och 15–17 §§ samt bilaga 3 ska ha följande lydelse,

dels att följande allmänna råd infogas i bilaga 1.

Sveriges geologiska undersöknings föreskrifter och allmänna råd om miljö kvalitetsnormer och statusklassificering för grundvatten

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas då vattenmyndigheten fastställer miljö kvalitetsnormer samt klassificerar kvantitativ status och kemisk grundvattenstatus enligt 4 kap. 1, 5 och 6 §§ vattenförvaltningsförordningen (2004:660) och bilaga V i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område samt bilagorna I–IV i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/118/EG av den 12 december 2006 om skydd för grundvatten mot föroreningar och försämring.

Definitioner

2 § Termer och uttryck som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i vattenförvaltningsförordningen (2004:660) och SGUs föreskrifter (SGU-FS 2013:1) om kartläggning och analys av grundvatten.

¹Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/118/EG av den 12 december 2006 om skydd för grundvatten mot föroreningar och försämring (EUT L 372, 27.12.2006, s 19, Celex 32006L0118), senast ändrat genom Kommissionens direktiv 2014/80/EU av den 20 juni 2014 om ändring av bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/118/EG av den 12 december 2006 om skydd för grundvatten mot föroreningar och försämring (EUT L 182, 21.6.2014, s 52 Celex 32014L0080).

Miljökvalitetsnormer

4 § Varje vattenmyndighet ska meddela miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. 2 § miljöbalken enligt följande:

1. För varje grundvattenförekomst eller grupp av grundvattenförekomster som vid riskbedömningen enligt 9 § SGUs föreskrifter (SGU-FS 2013:1) om kartläggning och analys bedömts vara utsatt för risk att inte uppnå eller bibehålla god kemisk grundvattenstatus till 2021 ska miljökvalitetsnormer i form av riktvärden för grundvatten fastställas enligt bestämmelserna i 5–7 §§.
2. För varje grundvattenförekomst eller grupp av grundvattenförekomster där uppåtgående trender i koncentrationer av förorenande ämnen identifierats enligt 9 § ska miljökvalitetsnormer i form av utgångspunkt för att vända trend fastställas enligt 10 §.
3. För varje grundvattenförekomst eller grupp av grundvattenförekomster som vid riskbedömningen enligt 9 § SGUs föreskrifter (SGU-FS 2013:1) om kartläggning och analys bedömts vara utsatt för risk att inte uppnå eller bibehålla god kvantitativ status till 2021 ska god kvantitativ status fastställas som miljökvalitetsnorm.

Dessa föreskrifter innebär inte hinder för att vattenmyndigheten beslutar om avvikelser eller undantag enligt bestämmelserna i 4 kap. 9, 10, 14 och 15 §§ vattenförvaltningsförordningen (2004:660).

15 § Statusklassificeringen enligt 13–14 §§ ska baseras på övervakningsresultat erhållna vid genomförandet av övervakningsprogram enligt 7 kap. 1 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660).

16 § Om det inte är möjligt eller lämpligt att tillämpa 13–15 §§ ska en expertbedömning av kvantitativ status eller kemisk grundvattenstatus göras. Så ska anses vara fallet då

1. de underlagsdata som behövs för bedömningen saknas, eller
2. resultatet av statusbedömningen enligt 13–15 §§ inte är rimligt eller har stor osäkerhet.

En expertbedömning kan medföra att en grundvattenförekomst eller grupp av grundvattenförekomster bedöms ha god eller otillfredsställande kvantitativ status samt god eller otillfredsställande kemisk grundvattenstatus.

Expertbedömningen ska göras utifrån bästa tillgängliga kunskap om tillstånd och påverkan, inklusive den påverkansanalys som krävs enligt 3 kap. 1 § 2 vattenförvaltningsförordningen (2004:660). Motiv till expertbedömningen, hur den har genomförts och resultatet av denna ska dokumenteras i databas.

Redovisning

17 § Miljökvalitetsnormer för grundvattenförekomster, inklusive utgångspunkter för att vända trender, ska dokumenteras i databas. Dokumentationen ska minst omfatta

1. avvikelser från förfarandet angivet i bilaga 3 vid framtagande av riktvärde för grundvatten,

2. uppgifter om kvalitetskravet avser en grundvattenförekomst eller en grupp av grundvattenförekomster, eller alla grundvattenförekomster, där det är påkallat enligt bestämmelserna i 5 §, inom ett vattendistrikt, inom en del av ett internationellt avrinningsdistrikt eller nationellt,
3. uppgifter om grundvattenförekomster eller grupper av grundvattenförekomster som är föremål för avvikelser och undantag enligt tillämpning av bestämmelserna i 4 kap. 9, 10, 14 och 15 §§ vattenförvaltningsförordningen (2004:660), och
4. förhållandet mellan miljökvalitetsnormerna och referensvärden för naturligt förekommande ämnen, förhållandet mellan miljökvalitetsnormerna och svenska gränsvärden för dricksvattenkvalitet samt mellan miljökvalitetsnormerna och gränsvärden för motsvarande kemiska ämnen i ytvatten.

Uppdatering av förteckningen i databasen över miljökvalitetsnormer ska göras enligt vad som framgår av 8 §. Företagna ändringar ska rapporteras i samband med den regelbundna översynen av förvaltningsplanerna för vattendistrikt.

Denna författning träder i kraft den 1 februari 2020.

På Sveriges geologiska undersöknings vägnar

LENA SÖDERERG

GUNILLA NORDLÉN

Bilaga 1

Generella riktvärden för grundvatten på nationell nivå och utgångspunkter för att vända trender

Tabell. Riktvärden för grundvatten på nationell nivå¹ och utgångspunkter för att vända trender.

Parameter	Enhet	Riktvärde för grundvatten	Utgångspunkt för att vända trend
Nitrat	mg/l	50	20
Nitrit	mg/l	0,5	0,1
Fosfat	mg/l	0,6	0,1
Aktiva ämnen i bekämpningsmedel inkl. metaboliter, nedbrytnings- och reaktionsprodukter	µg/l	0,1 0,5 totalt	Detekterat
Klorid	mg/l	100	50; Västkusten 75
Konduktivitet	mS/m	150	75
Sulfat	mg/l	100	50
Ammonium	mg/l	1,5	0,5
Arsenik	µg/l	10	5
Kadmium	µg/l	5	1
Bly	µg/l	10	2
Kvicksilver	µg/l	1	0,05
Trikloretan + Tetrakloretan	µg/l	10	2
Kloroform (Triklormetan)	µg/l	100	50
1,2-dikloretan	µg/l	3	0,5
Bensen	µg/l	1	0,2
Benso(a)pyrene	ng/l	10	2
Summa 4 PAH:er, Benso(b)fluoranten Benso(k)fluoranten Benso(ghi)perylen Indeno(1,2,3-cd)pyren	ng/l	100	20

Allmänna råd

Riktvärde för fosfat bör främst användas för grundvattenförekomster med ett eller flera anslutna akvatiska ekosystem som är känsliga för näringspåverkan.

¹ Riktvärdena är framtagna enligt förfarandet angivet i bilaga 3. Referensvärden på nationell nivå enligt bilaga 2 har använts. Användningen av grundvattnet för dricksvattenförsörjning har beaktats. Grundvattnets påverkan på ytvattens ekosystem ska beaktas när grundvattenförekomsten står i förbindelse med ytvatten. Halter som anges i direktivet om miljö-kvalitetsnormer inom vattenpolitikens område (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/105/EG av den 16 december 2008 om miljö-kvalitetsnormer inom vattenpolitikens område och ändring och senare upphävande av rådets direktiv 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG och 86/280/EEG samt om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG) kan användas som utgångspunkt för att beräkna vilket riktvärde för grundvatten en grundvattenförekomst bör ha för att inte försämra ekologiska eller kemiska kvaliteten på förbundna ytvattenförekomster. I beräkningarna ska hänsyn tas till utspädning och nedbrytning av kemiska ämnen.

Bilaga 3

Förfarande för fastställande av riktvärden för grundvatten

Riktvärden för grundvatten ska fastställas för alla förorenande ämnen med ursprung i mänskliga verksamheter eller indikatorer för dessa som vid kartläggning och analysförfarandet enligt 3 kap. 1 § 1 och 2 vattenförvaltningsförordningen (2004:660), bedömts vara orsaken till att grundvattenförekomsten angetts vara utsatt för risk att inte uppnå god grundvattenstatus, med särskilt beaktande av följande ämnen: arsenik, kadmium, bly, kvicksilver, ammonium, klorid, sulfat, trikloret, tetrakloret, konduktivitet, nitrit och fosfat.

1. Fastställandet av riktvärden ska grundas på
 - A. grundvattnets påverkan på anslutande akvatiska och grundvattenberoende terrestra ekosystem,
 - B. risk för störning av pågående eller potentiell legitim användning av grundvattnet eller för annan störning av grundvattnets funktion
 - C. hydrogeologiska egenskaper, med information om bakgrundsvärden och vattenbalans.
2. Vid fastställandet av riktvärden ska hänsyn tas till de förorenande ämnenas ursprung, eventuella naturliga förekomst, toxikologiska egenskaper, spridningsbenägenhet, persistens och potential för bioackumulering.
3. När höga bakgrundsvärden av ämnen eller joner eller deras indikatorer förekommer på grund av naturgivna förutsättningar ska hänsyn tas till dessa bakgrundsvärden i den relevanta grundvattenförekomsten vid fastställandet av riktvärden. Vid fastställandet av bakgrundsvärden bör följande principer beaktas:
 - A. Fastställandet av bakgrundsnivåerna bör baseras på karakteriseringen av grundvattenförekomster i enlighet med SGUs föreskrift 2013:1 och på resultaten av övervakningen av grundvattnet i enlighet med SGUs föreskrift 2014:1. Vid övervakning och vid tolkning av analysdata ska hänsyn tas till att flödesförhållanden och grundvattenkemi varierar både i djupled och sidled inom grundvattenförekomsten.
 - B. Det kan vara lämpligt att välja en delmängd prover för vilka indikatorer visar en avsaknad av mänsklig verksamhet. Uppgifter om geokemiska processer som frigör ämnen från det geologiska materialet bör också beaktas, om de finns tillgängliga.
 - C. I de fall där övervakningsdata inte ger en tillräcklig bild av bakgrundsnivåerna i grundvattenförekomsten eller gruppen av grundvattenförekomster kan statistiska referensresultat användas, t.ex. de typologianpassade bakgrundsvärden som finns i SGUs Bedömningsgrunder för grundvatten.

4. Fastställandet av riktvärden bör stödjas av en kontrollmekanism för de uppgifter som samlats in, på grundval av en utvärdering av uppgifternas kvalitet, analytiska överväganden och bakgrundsvärden för ämnen som kan förekomma både naturligt och till följd av mänsklig verksamhet.

